

ירושלים, כ"ט תשרי, תשפ"ג

24 אוקטובר, 2022

פטור: 2022-045667

בדוא"ל: gititl@s-horowitz.com
solomont@herzoglaw.co.il
bombighern@herzoglaw.co.il

לכבוד

עו"ד גיתית לוין גרינברג
ש. הורוביץ ושות', עורכי דין

עו"ד טליה סולומון
עו"ד נועה בומביגר
הרצוג, פוקס נאמן, עורכי דין

הנדון: החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל בין:

דליה חברות אנרגיה בע"מ - משק אנרגיה - אנרגיות מתחדשות בע"מ - א.נ.ר.ג. אנרגיה בע"מ

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על התחרות, לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית
התשמ"ח - 1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים בנדון.

בכבוד רב,

אנג'לה שפיראשוילי

מנהלת לשכת הממונה

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור
מאישור הסדר כובל להסכם בין דליה חברות אנרגיה בע"מ ודליה אנרגיות כח
בע"מ, משק אנרגיה - אנרגיות מתחדשות בע"מ, החזקות אנרגיה משקי
הקיבוצים (דליה) אגש"ח בע"מ, והחזקות דליה 12 בע"מ ו א.נ.ר.ג אנרגיה בע"מ**

1. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן **החוק**) להסדר כובל שהצדדים לו הם דליה חברות אנרגיה בע"מ (להלן **דליה**) ודליה אנרגיות כח בע"מ (להלן **דליה אנרגיות**), משק אנרגיה - אנרגיות מתחדשות בע"מ, החזקות אנרגיה משקי הקיבוצים (דליה) אגש"ח בע"מ, והחזקות דליה 12 בע"מ ו א.נ.ר.ג אנרגיה בע"מ (להלן **אנרג**).

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים להסדר

משק אנרגיה - אנרגיות מתחדשות בע"מ היא חברה ציבורית המחזיקה במלוא הון המניות המונפק של החזקות אנרגיה משקי הקיבוצים (דליה) אגש"ח בע"מ, והחזקות דליה 12 בע"מ (להלן **יחד משק אנרגיה**). משק אנרגיה עוסקת, לרבות באמצעות תאגידים בשליטתה בהקמת והפעלת מתקנים לייצור חשמל באמצעות מתקני אנרגיה סולארית פוטו-וולטאיים (מתקני PV) על הקרקע וגגות ומאגרי מים.¹ כמו כן, משקי הקיבוצים (אחת המחזיקות במשק אנרגיה) מחזיקה בעקיפין בכ-

¹ המוחזקת: כ- 75.4% ע"י שמונה ארגונים מהמגזר הקיבוצי הפועלים בשט"פ (משקי קיבוצים, אחזקות משקי נגב - אגש"ח בע"מ, אחזקות משקי דרום - אגש"ח בע"מ, משקי עמק יזרעאל - אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ, פיתוח הגליל אגש"ח בע"מ, אחזקות משקי עמק הירדן, אנרגיות מתחדשות, אגש"ח בע"מ, מיגר-מערבות מידע גרנות אגש"ח, משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ). יתר המניות כ- 24.6% מוחזקות על ידי הציבור.

² משק אנרגיה מחזיקה נכון למועד זה בהספק כולל של כ-193 מגה וואט והיא נמצאת בהליכי ייזום והקמה של מתקנים פוטו-וולטאיים נוספים.

35.5% מתחנת הכוח הפרטית דליה. משק אנרגיה מחזיקה ברישיון למספק ללא אמצעי יצור (להלן **מספק פרטי או מספק ווירטואלי**).³ וכן היא מקדמת מכירת חשמל בעסקאות בילטרליות ללקוחות קיבוציים עבור יצרני חשמל פרטים, ובפרט עבור דליה. כמו כן, משק אנרגיה מבקשת לפעול בעתיד בתחום של אגירת אנרגיה, תוך הקמת מתקני אגירה (תוך שימוש במכסה הקיימת שיש לה ואף מעבר לה).

בנוסף, משק אנרגיה מבצעת פעילות בתחומים משיקים כמו הפעלת עמדות טעינה לרכבים חשמליים, וכו'.⁴ וכן, משק אנרגיה – אנרגיות מתחדשות בע"מ מחזיקה בכ-40.67% ממניות דליה.

דליה הוא תאגיד מדווח,⁵ אשר פועל בתחום ייצור החשמל ואספקתו. כמו כן עוסק בייזום פיתוח, הקמה וניהול של תחנות כוח ומתקני אנרגיה. דליה מחזיקה במלוא הון המניות של דליה אנרגיות ודליה אנרגיות סחר בע"מ (להלן **דליה סחר**). דליה אנרגיות מחזיקה בתחנת הכוח דליה המייצרת חשמל באמצעות גז טבעי (כ-912 מגה וואט) וכן ברישיון אספקה למכירת חשמל לצרכנים בעסקאות בילטרליות. דליה סחר מחזיקה ברישיון מספק וירטואלי,⁶ והיא פועלת להקמת מתקני אגירה.

אנרג היא חברה פרטית,⁷ הפועלת בתחום הכלכלי-רגולטורי והמשפטי המסייעת לנתח את פרופיל צריכת החשמל של לקוחות המגזר הקיבוצי ולהציע להם חלופות להוזלת עלויות רכישת החשמל.

3. הניתוח התחרותי

3.1. עיקרם של ההסדרים

ההסדרים הם סדרת הסכמים הנוגעים לשני שיתופי פעולה.

3.1.1. הסכמי שירותים לקידום ומכירת חשמל של דליה – כבר היום משק אנרגיה מעניקה

לדליה שירותי קידום מכירת חשמל ללקוחות במגזר הקיבוצי⁸ (במסגרת עסקאות

בילטרליות). לאחרונה קיבלו דליה ומשק אנרגיה רישיון ספק ווירטואלי ועל כן הן

---

³ פעילות ההספקה מתייחסת לרכישה של חשמל ומכירתו לצרכנים ובכלל זה קביעת המחיר לצרכן, הפקת חשבוניות וכדומה. מספק החשמל הווירטואלי הוא גוף אשר מקבל רישיון לפעילות הספקת חשמל, לאחר שעמד בתנאים הקבועים בחוק ובתקנות, והוא מורשה להציע לצרכנים ביתיים ואחרים לרכוש באמצעותו חשמל. המספק רוכש את החשמל ממנהל המערכת בהתאם לקריאות המונה של הצרכנים המשוויכים אליו. זאת להבדיל ממספק בילטרלי שיכול גם למכור לצרכנים פרטיים, הצורכים כמות גבוהה של חשמל, אך הוא מוכר את החשמל המיוצר על ידי יצרן החשמל הפרטי ולא את החשמל ממנהל המערכת. להרחבה ולרגולציה הרלוונטית ראו:

https://www.gov.il/BlobFolder/generalpage/maagar_ezer_links/he/Files_General_madrach_aspaka_0_8_11_2021_sofi.pdf

⁴ ראו דוחות כספיים משק אנרגיה - <https://maya.tase.co.il/reports/details/1435270/2/0>

⁵ ניירות ערך מסוג אגרות חוב.

⁶ רישיון מיום 21.8.21 ל-5 שנים.

⁷ בשליטת נדב אולגן וגל רוב.

⁸ על המגזר הקיבוצי נמנים: קיבוצים ומושבים שיתופיים, ארגונים מרכזיים של הקיבוצים וכן מפעלים הפועלים בקרקע הקיבוצים.

מתחרות. במסגרת ההסכמים החדשים הצדדים ירצו להאריך את ההסכמים הקיימים ולקדם ההתקשרויות של התאגיד (כפי שמוגדר להלן), כך שמשק אנרגיה תמשיך לתת לדליה שירות.

3.1.2. הסדר לשיתוף פעולה בין הצדדים להקמת תאגיד משותף שיוקם על ידי אנרג (להלן **התאגיד**), אשר יוחזק על ידי משק אנרגיה (45%), דליה (45%) ואנרג (10%). התאגיד יפעל בשלושה תחומים: אספקה וירטואלית⁹ במגזר הקיבוצי, ולהתקשרות עימם בהסכמים למכירת חשמל על בסיס רישיון מספק ווירטואלי. ייצור חשמל – התאגיד ייזום ויקים מתקני ייצור, מהסוגים הבאים – סולארי, גנרציה וקוגנרציה ומתקני אגירה, אשר יוקמו בשטח המחלק ההיסטורי¹⁰. אגירה – התאגיד ייזום ויקים מתקני אגירת אנרגיה, אשר מטרתם העיקרית תהיה לשרת את האספקה של התאגיד ואת הצריכה העצמית של הלכות.

3.2. הכבילות

מלבד לשיתופי פעולה כפי שהוצגו לעיל, הסכם זה כולל שתי כבילות: 1. בלעדיות של הצדדים לשיתוף פעולה במסגרת התאגיד המשותף בתחומי המספק הווירטואלי ביחד עם תחום הייצור והאגירה עבור לקוחות במגזר הקיבוצי. כלומר, הצדדים יוכלו לפעול רק במסגרת התאגיד.¹² 2. בנוסף ההסכם כולל תניית אי תחרות, הקובעת כי במקרה של פירוק מרצון (במהלך 4 שנים מחתימת ההסכם), משק אנרגיה ודליה לא יהיו רשאיות לפעול יחד בתחום הפעילות לתקופה בת שנתיים מקבלת ההחלטה.

⁹ראו ה"ש 3.

¹⁰ מחלקים היסטוריים הם גוף דוגמת מועצות מקומיות, כפרים, קיבוצים, מושבים, ישובים קהילתיים או נקודות ישוב אחרות, אשר מקיים את התנאים הבאים: הוא בעל זכויות במקרקעין המשמש לו כמקום צרכנות ובעל זכויות בתשתית החשמל המשמשת אותו לחלוקת חשמל לתושביו. הוא מבצע בלא רשיונות פעילות חלוקת והספקת חשמל (כפי הגדרת פעילויות אלה בחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996) לצרכנים ביתיים בעלי מונים אישיים בשטח החלוקה שלו. להרחבה ראו החלטה מס' 1 משיבה 272, מיום 11.8.09 של רשות החשמל – https://www.gov.il/BlobFolder/policy/27201/he/Files_Hachlatot_27201.pdf

לרשימת המחלקים ראו:

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/statusrsh/he/Files_Status_Risguonot_mehalkim_histori_01_06_2022.pdf

¹¹ לאור העלייה בשימוש בייצור חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת ולאור העומס הרב על רשת החשמל הארצית, עלה הצורך בשדרוג והתאמת הרשת כך שתוכל לקלוט יותר חשמל ממספר גדול יותר של יצרנים. עד שיבוצע שדרוג כאמור, נעשים ניסיונות למציאת פתרונות ביניים, אשר יאפשרו הזרמה של אנרגיה נוספת לרשת החשמל הארצית חרף העומס הרב. טכנולוגיית אגירה מאפשרת לתזמן את המועד שבו החשמל המיוצר במתקנים הפוטו-וולטאיים מוזרם לרשת החשמל הארצית לאורך שעות היממה. בטכנולוגיה זו, מותקנת סוללה בסמוך לשדה הסולארי שמוטענת באמצעות החשמל המיוצר במתקנים הפוטו-וולטאיים. כך, במהלך שעות היום, מוזרם לרשת החשמל הארצית חשמל המיוצר ישירות בפאנלים באמצעות קרני השמש, ובשעות הלילה, בהתאם לתכנית האנרגיה של מנהל מערכת החשמל הארצית, מתאפשרת הזרמה של חשמל שנאגר בסוללה לרשת חלוקת החשמל הארצית. בנוסף לאגירת חשמל ממתקנים הפוטו-וולטאיים ניתן לאגור גם חשמל ממתקנים קונבנציונאליים ומתקני קוגנרציה.

¹² בתום 3 שנים משק אנרגיה תהיה זכאית להפסיק את ההתקשרות, בכפוף להודעה מוקדמת של 6 חודשים.

הצדדים הבהירו כי ההסדר בתחומי המספק הווירטואלי ביחד עם תחום הייצור והאגירה תחום עבור לקוחות במגזר הקיבוצי בלבד.

3.3. נחיצות הכבילות

3.3.1. מבדיקת הרשות עולה כי הכבילות קשורות באופן ישיר ודרושות למימוש עיקרו של ההסדר. הסדר הבלעדיות ותניית אי התחרות נדרשות על מנת להעניק לצדדים את התמריצים הראויים להשקיע בהצלחת המיזם וכדי למנוע מצב שפעילות המיזם תרוקן מתוכן. כמו כן, הבלעדיות מגודרת ותניית אי התחרות קצובה בזמן סביר כך ועל פניו הכבילות אינן רחבות מן הדרוש.

3.3.2. לפיכך, מצאתי כי אין מדובר בהסדר שעיקרו הפחתת התחרות או מניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. בכך מתקיימים תנאי סעיף 14(א)(2) לחוק.

3.4. השפעת ההסדר על התחרות

3.4.1. ההסדר העומד לפניי הוא הסדר אופקי בין דליה למשק אנרגיה, מאחר ושתייהן פועלות בתחום החשמל באגירה, באספקת חשמל ובייצור חשמל (משק אנרגיה בעיקר מייצרת חשמל באמצעות מתקנים פוטו-וולטאים ודליה במתקנים קונבנציונליים). אך לאחר בחינת ההסדר, מצאתי שאין בו כדי להגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר.

3.4.2. כאמור, ההסדר אופקי וישנם תחומים בהן הן מתחרות ועל כן, עשוי היה להתעורר חשש ליצירת כוח שוק חד צדדי. כפי שיוסבר להלן, חשש זה מופג. בכל אחד מהתחומים בהן השתיים מתחרות הן אינן בעלות נתח שוק משמעותי. כך בתחום אספקת החשמל, ישנם מתחרים רבים¹³ ואף לנוכח השינויים הרגולטוריים הצפויים בתחום, חסמי הכניסה אף עתידים לרדת ויתכן ויוכלו להיכנס מתחרים נוספים. באשר לתחום אגירת החשמל, מדובר בתחום שטרם התפתח, אך מבדיקת הרשות עולה כי ישנם שחקנים רבים המבקשים להיכנס לפעילות בתחום ואף נוקטים פעולות הכנה שונות. ואף בתחום ייצור החשמל, הגם שכל אחת עוסקת בייצור חשמל בטכנולוגיה שונה, אף אם נאחד את ההספק המותקן שיש לצדדים נגיע לנתח שוק נמוך יחסית לסך ההספק המותקן במשק. על כן, באף אחד מתחומי הפעילות המתוארים איני סבורה כי עשוי להתעורר חשש ליצירת כוח שוק חד צדדי, בוודאי לא בטווח השנים הקרובות.

---

¹³ לרשימת רישיונות המספקים הווירטואליים ראו:

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/statusrish/he/Files_Rishyonot_aspaka_lelo_yitzur_05_2022.pdf

3.4.3. מעבר לזיקה האופקית בין הצדדים, עשויות להתקיים ביניהם זיקות אנכיות, שכן ייצרני חשמל (או בעלות מתקני אגירה) יוכלו למכור חשמל לספקיות הווירטואליות (כאמור, כיום אין זה המצב ואלו יכולות לרכוש חשמל רק ממנהל המערכת). אך לאור ריבוי המתחרים, אין ביכולתם של מי מהצדדים לעשות שימוש בכח שוק חד צדדי על מנת לדחוק את מתחרותיה.

3.4.4. לאור כל האמור לעיל, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדר הכובל אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר וכאמור אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

יחד עם זאת, יש לציין כי תחומי אספקת ואגירת חשמל מצויים בהתפתחות בישראל ולכן קשה להעריך בשלב זה מה יהיה השירותים העתידיים שיוצעו בתחומים אלו, אין תראה התחרות בשווקים אלו במהלך השנים שיבואו, ואם יכנסו שחקנים נוספים לתחומים אלו ומה תהיה רמת התחליפיות בין תחומים אלו לתחום ייצור החשמל המסורתי. לאור אי הוודאות לגבי אופן התפתחותם של התחומים בהן יפעל התאגיד, מצאתי לנכון כי הפטור יהיה לתקופה של חמש שנים בלבד.

4. סוף דבר

- 4.1. לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש למשך חמש שנים.
- 4.2. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני ראשת בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

מיכל כהן
הממונה על התחרות

ירושלים, כ"ט תשרי, תשפ"ג

24 אוקטובר 2022